

หลักสูตรการศึกษาต่อเนื่อง
หลักสูตรการสานกระเป่าจากเส้นไหม จำนวน ๑๕ ชั่วโมง
ด้านความคิดสร้างสรรค์
ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอบัวเขต

ความเป็นมา

ส่งเสริมสนับสนุนเป็นการฝึกทักษะอาชีพตามแนวทางศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน เพื่อพัฒนาอาชีพให้ประชาชนมีรายได้มีงานทำ เป็นการพัฒนาด้านอาชีพ การจัดอบรมการฝึกอาชีพตามความเหมาะสม และความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น

หลักการของหลักสูตร

การทอเสื่อกก เป็นภูมิปัญญาของชาวบ้าน อำเภอบัวเขต จังหวัดสุรินทร์ ที่มีการสืบทอดต่อกันมา จากบรรพบุรุษหลายรุ่น ตั้งแต่อดีตจวบจนปัจจุบัน เนื่องจากตำบลสะเดา แห่งนี้ มีพื้นที่ มีต้นไผ่ขึ้นอยู่ บริเวณริมน้ำจำนวนมาก ชาวบ้านจึงมีการนำต้นกกมาใช้ในการสานเป็นเสื่อไผ่ เพื่อใช้ในครัวเรือนและมอบ เป็นมรดกให้ลูกหลานเวลาที่แต่งงานออกเรือนใหม่ ได้นำไปใช้ ทำให้วัฒนธรรมการใช้เสื่อกกยังคงอยู่กับชุมชน มาเรื่อยๆ ในช่วงหลังมีการพัฒนารูปแบบ และวิธีการสาน มาเป็นการทอเสื่อกกเพิ่มมาด้วยและแปรรูปเป็น ผลิตภัณฑ์ที่หลากหลาย ทั้ง เสื่อ กระเป๋า กระเป๋า ที่รองนั่ง ที่รองแก้วและผลิตภัณฑ์ อื่นๆ อีกหลายชนิด ทำให้ ต้นกกและต้นไผ่ เป็นพืชเศรษฐกิจของชาวอำเภอบัวเขต ชาวบ้านมีปลูกไว้แทบทุกหลังคาเรือน เพราะเป็น พืชที่ช่วยสร้างอาชีพและรายได้ของชาวบ้านที่สำคัญคือเป็นพืชที่ปลูกและขยายพันธุ์ได้ง่าย

ดังนั้น สกร.อำเภอบัวเขต จึงจัดศูนย์ฝึกชุมชนอาชีพหลักสูตรระยะสั้น (กลุ่มสนใจไม่เกิน ๓๐ ชั่วโมง) ขึ้นเพื่อตอบสนองนโยบายและจุดเน้นการดำเนินงาน ให้มีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล พร้อมทั้งมีประโยชน์ ต่อการประกอบอาชีพและการลดรายจ่ายเพิ่มรายได้ของประชาชนในพื้นที่ อำเภอบัวเขต จังหวัดสุรินทร์

จุดมุ่งหมาย

๑. เพื่อให้ผู้เข้าอบรมเข้าใจและเห็นคุณค่าของต้นไผ่ นำมาแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ได้
๒. เพิ่มทักษะงานฝีมือในการสานกระเป่าจากเส้นไหม เพื่อการเรียนรู้และใช้เป็นอาชีพเสริมต่อไป
๔. เพื่อให้ผู้เข้าอบรมรู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ใช้จินตนาการและความคิดในทางที่สร้างสรรค์
๕. เป็นการอนุรักษ์และสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น การสานหมวกจากต้นไผ่ให้คงอยู่ต่อไป และประชาชนทั่วไปที่ไม่มีอาชีพ หรือประชาชนที่มีอาชีพอยู่แล้ว แต่ต้องการพัฒนาอาชีพเดิมให้ดีขึ้น

โครงสร้างของหลักสูตร

ที่	เรื่อง	จุดประสงค์การเรียนรู้	เนื้อหา	การจัดกระบวนการเรียนรู้	จำนวนชั่วโมง	
					ทฤษฎี	ปฏิบัติ
๑	๑.ช่องทางการประกอบอาชีพ	๑.๑ ความสำคัญของการประกอบอาชีพ ๑.๒ ความเป็นไปได้ในการประกอบอาชีพ ๑.๓ บอกและหาแหล่งเรียนรู้ ๑.๔ บอกทิศทางการประกอบอาชีพการสานกระเป่าจากเส้นไหม	๑.๑ ความสำคัญของการประกอบอาชีพ ๑.๒ ความเป็นไปได้ในการประกอบอาชีพ ๑.๓ แหล่งเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการประกอบอาชีพ ๑.๔ ทิศทางการประกอบอาชีพการสานกระเป่าจากเส้นไหม	วิทยากรให้ความรู้เบื้องต้น หลักสูตร การสานกระเป่าจากเส้นไหม	๓	-
๒.	๒.ทักษะการประกอบอาชีพ	๑. ขั้นตอนเตรียมการ ในการสานกระเป่าจากเส้นไหม ๒. อุปกรณ์	๒.๑ ขั้นตอนเตรียมการ ๒.๒ อุปกรณ์ กรณีที่ใช้ ๑) ต้นไหมตากแห้ง ๒) สี (ตามต้องการ) ๕) ชั้นน้ำพลาสติก ๖.) มีดคัตเตอร์ ๗) แปรงปิดฝุ่น ๘) กรรไกร ๑๐) ลวด	วิธีทำ ขั้นตอนและการปฏิบัติงาน ขั้นตอนที่ ๑. สานฐานกระเป่า นำเส้นไหมที่เตรียมไว้ มาสานสลับแนวตั้งกับแนวนอนให้มีลักษณะ เป็นรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส จากนั้นสานโดยเพิ่มรอบทีละ ๑ เส้น ทั้ง ๔ ด้านให้ครบจำนวนเส้นไหมที่เตรียมไว้ทำฐานตั้งเส้นไหม ให้แน่นเมื่อได้ขนาดตามที่ต้องการทำการยัดเส้นไหม โดยใช้วิธีการสานเพื่อบังคับไม่ให้เส้นไหมเคลื่อน จากนั้นพับเส้นไหมให้ตั้งเป็นส่วนตัวกระเป่า ขั้นตอนที่ ๒. สานตัวกระเป่า นำเส้นไหมที่เตรียมไว้สานตัวกระเป่ามาเริ่มสานจากส่วนกลางกระเป่าจนรอบตัวกระเป่า ดึงเส้นไหมให้แน่น จากนั้นก็เริ่มสานทีละ ๑ เส้นไปจนครบจำนวนเส้นไหมที่เตรียมไว้สำหรับทำตัวกระเป่า ขั้นตอนที่ ๓. สานปากกระเป่า พับเส้นไหมตัวฐานลงทุกเส้น โดยสอดเส้นไหมตามแนวจำนวน ๒ ตา แล้งดึง		๑๐

				เส้นไหมให้แน่น ทำการสานวนรอบปากกระเป่าอีกครั้งโดยใช้เส้นไหมที่มีความยาวเป็น ๒ เท่าของเส้นตัวกระเป่า หมายเหตุ ถ้าต้องการลวดลายและสีของกระเป่า ก็นำต้นกกไปย้อมสี สานในส่วนที่ต้องการ		
๓.	๓.การบริหารจัดการในอาชีพ	-สามารถวิเคราะห์ความต้องการของตลาดได้ -สามารถคิดคำนวณต้นทุน ผลกำไร/ขาดทุนได้ -สามารถวางแผนการจัดการเกี่ยวกับผลผลิตได้ -สามารถวิเคราะห์และบอกวิธีแก้ปัญหาความเสี่ยงในการประกอบอาชีพได้ -บอกวิธีการป้องกันปัญหาที่เกิดจากความเสี่ยง	๓.๑ การบริหารจัดการในการประกอบอาชีพการสานกระเป่าจากเส้นไหม ๓.๑.๑ สามารถบริหารจัดการในการประกอบอาชีพการสานกระเป่าจากเส้นไหม ๓.๑.๒ การจัดการเกี่ยวกับการควบคุมคุณภาพการสานกระเป่าจากเส้นไหม ๓.๑.๓ การคิดคำนวณต้นทุนการสานกระเป่าจากเส้นไหม	๑. ศึกษาข้อมูลการตลาด และวิเคราะห์ความต้องการของตลาดในชุมชน ประเทศและโลก จากสื่อต่างๆ ทั้งเอกสาร สื่อบุคคล สื่ออิเล็กทรอนิกส์ต่าง ๆ และแหล่งเรียนรู้ ๒. แบ่งกลุ่มศึกษาวิเคราะห์และระดมความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยความเสี่ยงที่คาดว่าจะเกิดขึ้น รวมทั้งหาแนวทางในการจัดการความเสี่ยง ๓. ฝึกปฏิบัติการคิดคำนวณต้นทุน กำไร การจัดทำบัญชี การกำหนดราคา การส่งเสริมการขาย การกระจายสินค้า ๔. ร่วมกันอภิปราย / เสวนา แลกเปลี่ยนเรียนรู้ในชั้นเรียน	๓	

สื่อการเรียนรู้

๑. วัสดุอุปกรณ์ในการทำกระเป่า
๒. ใบความรู้
๓. วิทยากร

การวัดผลประเมินผล

๑. การประเมินความรู้ภาคทฤษฎีระหว่างเรียนและจบหลักสูตร
๒. การประเมินผลงานระหว่างเรียนจากการปฏิบัติ ได้ผลงานที่มีคุณภาพสามารถสร้างรายได้ และจบ

หลักสูตร

เงื่อนไขการจบหลักสูตร

๑. มีเวลาเรียน ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐
๒. มีผลการประเมินตลอดหลักสูตร ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๖๐
๓. มีผลงานที่มีคุณภาพ

เอกสารหลักฐานการศึกษาที่ได้รับหลังจากอบรม

๑. หลักฐานการประเมินผล
๒. ทะเบียนคุมวุฒิบัตร
๓. วุฒิบัตร ออกโดยสถานศึกษา

การเทียบโอน

ผู้เรียนที่จบหลักสูตรนี้สามารถนำไปเทียบโอนผลการเรียนรู้กับหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ ในสาระการประกอบอาชีพวิชาเลือกที่สถานศึกษา

ลงชื่อ

(นางสาวอรรวรรณ สุตาไสย์)

ครู กศน.ตำบล

ผู้เสนอหลักสูตร

ลงชื่อ

(นางเพ็ญแข สิ้นสร้าง)

ครูอาสาสมัคร

ผู้ตรวจหลักสูตร

ลงชื่อ

(สิบเอกชุต อสีพงษ์)

ครู

ผู้เห็นชอบหลักสูตร

ลงชื่อ

ผู้อนุมัติหลักสูตร

(นางกนกนัฐ สิงหะ)

ผู้อำนวยการศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอศีขรภูมิ

รักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอบัวเขต

แผนการจัดการเรียนรู้

วิทยาการ

หลักสูตรการศึกษาระดับอาชีวศึกษาจากเส้นกทิล จำนวน ๑๕ ชั่วโมง (เรียนวันละ ๕ ชั่วโมง)

วันที่

สถานที่จัดการเรียน

วัน เดือน ปี	เนื้อหา	กระบวนการจัดการเรียนรู้	หมายเหตุ
วันที่ เวลา.....	๑.ความสำคัญของการประกอบอาชีพ ๑.๑ ความเป็นไปได้ในการประกอบอาชีพ ๑.๒ แหล่งเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการประกอบอาชีพการศึกษาระดับอาชีวศึกษาจากเส้นกทิล ๑.๓. ทิศทางการประกอบอาชีพการศึกษาระดับอาชีวศึกษาจากเส้นกทิล	-วิทยาการบรรยายให้ความรู้เกี่ยวกับ หลักสูตรการศึกษาระดับอาชีวศึกษาจากเส้นกทิล ๑.ความสำคัญของการประกอบอาชีพ ๒.ความเป็นไปได้ในการประกอบอาชีพ ๓. แหล่งเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการประกอบอาชีพการศึกษาระดับอาชีวศึกษาจากเส้นกทิล ๔. ทิศทางการประกอบอาชีพ การศึกษาระดับอาชีวศึกษาจากเส้นกทิล - ร่วมกันอภิปรายและสรุปผล / เสวนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้	๒ ชม.
	๒. .๑ ขั้นเตรียมการ ๒.๒ อุปกรณ์เครื่องมือที่ใช้ ๑) ต้นไผ่ตากแห้ง ๒) สี (ตามต้องการ) ๕) ชั้นน้ำพลาสติก ๖.) มีดคัตเตอร์ ๗) แปรงปัดฝุ่น ๘) กรรไกร ๑๐) ลวด	การลงมือปฏิบัติขั้นตอนการผลิต วิธีทำขั้นตอนและการปฏิบัติงาน ๑. คัดเลือกต้นไผ่ที่สมบูรณ์ อายุ ๔ – ๕ เดือน ๒. ตัดต้นไผ่ที่คัดเลือกแล้วนำไปตากแดด ให้แห้ง ประมาณ ๕ – ๗ วัน ขั้นตอนที่ ๑. สานฐานกระเป่า นำเส้นไผ่ที่เตรียมไว้ มาสานสลับนวนตั้งกับ นวนอนให้มีลักษณะ เป็นรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส จากนั้น สานโดยเพิ่มรอบทีละ ๑ เส้น ทั้ง ๔ ด้านให้ครบ จำนวนเส้นไผ่ที่เตรียมไว้ทำฐานตั้งเส้นไผ่ ให้แน่น เมื่อได้ขนาดตามที่ต้องการทำการยัดเส้นไผ่ โดยใช้วิธีการสานเพื่อบังคับไม่ให้เส้นไผ่เคลื่อน จากนั้น พับเส้นไผ่ให้ตั้งเป็นส่วนตัวกระเป่า ขั้นตอนที่ ๒. สานตัวกระเป่า นำเส้นไผ่ที่เตรียมไว้สานตัวกระเป่า มาเริ่มสาน จากส่วนกลางกระเป่าจนรอบตัวกระเป่า ดึงเส้นไผ่	๑๐

		ให้แน่น จากนั้นก็เริ่มสานที่ละ ๑ เส้นไปจนครบจำนวนเส้นไหมที่เตรียมไว้สำหรับทำตัวกระเป๋า ขั้นตอนที่ ๓. สานปากกระเป๋า พับเส้นไหมตัวฐานลงทุกเส้น โดยสอดเส้นไหมตามแนวจำนวน ๒ ตา แล้งดึงเส้นไหมให้แน่น ทำการสานวนรอบปากกระเป๋าอีกครั้งโดยใช้เส้นไหมที่มีความยาวเป็น ๒ เท่าของเส้นตัวกระเป๋า หมายเหตุ ถ้าต้องการลวดลายและสีของกระเป๋า ก็นำด้นไหมไปย้อมสี สานในส่วนที่ต้องการ	
	๓. การบริหารจัดการในการประกอบอาชีพการสานกระเป๋าจากเส้นกกไหม ๓.๑.๑ สามารถบริหารจัดการในการประกอบอาชีพการสานกระเป๋าจากเส้นไหม ๓.๑.๒ การจัดการเกี่ยวกับการควบคุมคุณภาพการสานกระเป๋าจากเส้นไหม ๓.๑.๓ การคิดคำนวณต้นทุนการสานกระเป๋าจากเส้นไหม	๑. ศึกษาข้อมูลการตลาด และวิเคราะห์ความต้องการของตลาดในชุมชน ประเทศและโลก จากสื่อต่างๆ ทั้งเอกสาร สื่อบุคคล สื่ออิเล็กทรอนิกส์ต่างๆ และแหล่งเรียนรู้ ๒. แบ่งกลุ่มศึกษาวิเคราะห์และระดมความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยความเสี่ยงที่คาดว่าจะเกิดขึ้น รวมทั้งหาแนวทางในการจัดการความเสี่ยง ๓. ฝึกปฏิบัติการคิดคำนวณต้นทุน กาวไร การจัดทำบัญชี การกำหนดราคา การส่งเสริมการขาย การกระจายสินค้า ๔. ร่วมกันอภิปราย / เสวนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในชั้นเรียน	๓

ลงชื่อ.....วิทยากร
(.....)

วันที่

ลงชื่อ.....ผู้ตรวจแผน
(.....)

วันที่

ลงชื่อ.....ครู กศน.ตำบล
(.....)

วันที่

ลงชื่อ.....ผู้อนุมัติ
(.....)

วันที่